
Jitka Čechová: Nedojíáme, pracujeme

S koncem výuky v letním semestru se pojí dny strávené v knihovně přípravou na zkoušky, vyhlídka blížících se prázdnin a tento rok i se završením prvního běhu aktualizovaného podoby předmětu Projekt sociálního podniku. Připravily ho společně FHS, Ministerstvo práce a sociálních věcí a Centrum pro přenos poznatků a technologií UK. Pozvání popovídat si nejen o obnoveném kurzu, sociálním podnikání a vzpomínkách na studium přijala absolventka FHS a ředitelka organizace Maturus Jitka Čechová.

Již deset let působíte na pozici ředitelky organizace Maturus. Jak byste ji představila?

Maturus je sociální firmou, kterou v roce 2010 založila Nadace Jedličkova ústavu za účelem dalšího vzdělávání a zaměstnávání osob se zdravotním znevýhodněním. Jsme grafickým studiem, které svou podnikatelskou činnost slučuje se sociálním principem podpory. Zaměstnáváme kreativní lidi s handicapem i bez něj. V portfoliu máme zákazníky z veřejného sektoru, velké korporáty i malé firmy. Pracujeme na zakázkách různého charakteru od prání do nového roku po vizuální identitu projektů, jako například [Podpora sociálního podnikání](#) pro MPSV.

Jednou z vašich hlavních aktivit je tréninkový program pro lidi s handicapem, který jim pomáhá osvojit si grafické dovednosti. Jak probíhá a jaké jsou jeho hlavní cíle?

Tréninkový program je kombinací práce a výuky. Probíhá na bázi zaměstnaneckého poměru. Po dobu šesti měsíců se naši zaměstnanci vzdělávají v oblasti grafického designu, osvojují si jednotlivé grafické nástroje a budují si své portfolio. Dle svých schopností a nadání se po dobu trvání programu podílí na zakázkách studia. Naším hlavním cílem je posílení kompetencí zaměstnanců a vyšší šance v následném uplatnění na trhu práce. Absolventi od nás odchází se základy v oblasti grafického designu a tolik potřebnou praxí. Mnohým se podařilo díky absolvování najít práci, po které toužili. Aktuálně se můžeme pochlubit úspěchem zaměstnanců tréninkového programu, kde jeden z nich vyhrál výběrové řízení vyhlášené Ministerstvem životního prostředí na vizuální identitu 50. ročníku festivalu [Ekofilm](#),

Jakým způsobem přizpůsobuje Maturus pracovní prostředí, aby bylo přívětivé a inkluzivní pro zaměstnance bez i se zdravotním hendikepem?

Klíčem je komunikace. Jsme malý tým a nejlépe pro nás funguje přistupovat k potřebám každého individuálně. Již při výběrovém řízení se s uchazeči otevřeně bavíme o jejich znevýhodnění a specifických potřebách. Následně řešíme, jakým způsobem přizpůsobit prostředí i rozvržení práce, aby bylo vyhovující pro obě strany. Tato strategie se nám za roky praxe osvědčila. Někdy se však stane, že některým potřebám nedokážeme vyhovět.

Jakou roli sehrávají sociální podniky v celospolečenském kontextu? Proč by měly vznikat a být podporovány?

Sociální podnikání pro mě znamená podnikání s respektem k člověku a přírodě. Propojení sociálního aspektu a výtěžné činnosti je cesta, jak dlouhodobě a udržitelně podporovat osoby se znevýhodněním. Stát má sice své nástroje, ale často nejsou dostatečně inkluzivní a v mnoha případech se stává, že lidé celoživotně zůstávají v péči státu a nedostává se jim možnosti aktivně se zapojit do společenského života. Z dlouhodobé perspektivy tento přístup není atraktivní ani pro jednu stranu. Sociální podniky mají v inkluzi úspěch. Sama na našich zaměstnancích pozoruji, jak jim možnost práce zlepšuje kvalitu života. Sociální podnikání je pro mě společensky odpovědnou budoucností. Podnikům se daří efektivně reagovat na lokální problémy, pomáhat znevýhodněným skupinám obyvatel a odpovědně přistupovat k environmentálním otázkám.

S jakými překážkami se sociální podniky v Česku setkávají?

Myslím si, že sociálním podnikům ztěžuje jejich aktivitu společenské nastavení a neznalosti či stigmatizace tohoto segmentu. Setkáváme se s celou řadou předsudků, které naráží na kvalitu naší práce či profesionalitu firmy. Sociální podniky musí těmto stereotypům čelit. Snažíme se především přesvědčit širší veřejnost, že není třeba se bát. Mít zaměstnance s různými handicapem neznamená, že výsledná práce je méně kvalitní. Pro šíření osvěty je však důležité nezůstávat u slov a srdceryvných příběhů. Musíme potencionální klienty a veřejnost o kvalitě naší služby přesvědčit výsledky a dobře odvedenou prací. Pracovat, nedojímat.

Je podle vás sociální podnikání kariérou, nebo spíše posláním?

Nedovolím si mluvit za ostatní, ale pro mě je to kombinace obojího. Tak jako každý jiný podnikatel čelím překážkám a problémům. Každý den se učím novým věcem a posouvám se dále. Odměnou je vědět, že moje práce má smysl a pomáhá lidem.

Jakými slovy byste popsala člověka, který se angažuje v sociálním podnikání?

Můžu mluvit jen za segment lidí se kterými jsem se potkala a to jsou většinou srdcaři. Samozřejmě každý jsme trochu jiný, ale určitě nás spojuje potřeba pomáhat druhým. Zároveň to musí člověka bavit. Bez tohoto aspektu není pracovní nasazení v sektoru, který je sám o sobě často ekonomicky i emočně vypjatý, dlouhodobě udržitelné.

Co byste doporučila lidem, kteří se chtějí angažovat v sociálních podnicích?

Z mého pohledu je dobré nejdříve nahlédnout do sociálních podniků zevnitř. To je nejlepší cesta pro pochopení jejich fungování a principů. Jsou ze své podstaty komunitní a vznikají lokálně dle potřeby, není tedy těžké nějaký najít ve svém okolí. Například na stránkách Českého sociálního podnikání najdete [mapu sociálních podniků](#) v Česku, dále je zde

nabízena i možnost stáží v sociálních podnicích. Zažít sociální podnik na vlastní kůži je cenná zkušenost. A pokud máte zájem o hlubší poznání oboru a seznámení se s jeho teoretickými základy, dobrou volbou je studium na FHS – obor Studia občanské společnosti , nebo v rámci jiných studijních programů zvolit předmět Projekt sociálního podniku .

Absolvovala jste během svého studia jeho dřívější podobu?

Předmět Projekt sociálního podniku jsem nezažila z pozice studenta, nýbrž až teď jakožto jeden z hostů předmětu.

Ze struktury jeho současné podoby i ze studentů, kteří se přednášky zúčastnili, jsem nadšená. Z pozice někoho, kdo se sociálnímu podnikání věnuje již řadu let, musím říct, že propojení s praxí je při studiu oboru zásadní. FHS musím pochválit za kroky, které podniká, aby ho studentům zprostředkovala. Já magisterský obor Studia občanské společnosti studovala v době, kdy jsem měla několik let zkušeností z oboru, a mým hlavním cílem bylo si praxi doplnit o teoretické znalosti. Na svých kolezích studentech, kteří nastupovali bez předešlé zkušenosti, jsem pozorovala, že jim přesah do praxe chybí. Předmět věnovaný sociálnímu podnikání z praktické stránky je dílkem skládačky, který oboru dle mého chyběl.

Co jste se na FHS naučila a dodnes využíváte ve své práci či osobním životě?

Bakalářské studium jsem absolvovala na Institutu základů vzdělanosti , ze kterého se později zrodila FHS. Již tehdy se prosazovala interdisciplinární perspektiva. Odesla jsem si schopnost na okolní svět nahlížet z mnoha různých úhlů pohledu. Studium ve mně podpořilo zvědavost a kladení si otázek. Což je třeba dělat celý život. Magisterské studium SOS mi dalo dobré znalosti sektoru jako celku, jeho ekonomické, právní i ideové aspekty. Jako zásadní vidím i proces vzniku mé diplomové práce, během něhož jsem se naučila mnohé a propojila praxi s teorií.

Máte s Fakultou humanitních studií spojenou nějakou silnou vzpomínku nebo zážitek?

FHS mi přinesla řadu setkání s lidmi z různých oborů s různými pracovními zkušenostmi. V bakalářském stupni studia jsem měla možnost potkávat se na přednáškách s inspirativními osobnostmi jako Jan Sokol , Milan Machovec nebo Erazim Kohák. Tato setkání zásadně ovlivnila i moje životní hodnotové nastavení. Později v magisterském studiu to byla setkání i kolegy studenty, kteří již mnoho let pracovali v různých organizacích občanské společnosti. Obor Studia občanské společnosti je silně hodnotově zakotven ve svobodné, demokratické společnosti, o kterou je třeba se starat, rozvíjet ji. A i proto je důležité ji poznávat právě prostřednictvím studia.

Barbora Růžičková

VYTVÁŘET HODNOTY PRO SEBE I SPOLEČNOST

**Série rozhovorů o sociálním podnikání na základě
memoranda o spolupráci FHS, CPPT UK a MPSV**